

Sygn. akt IV CSK 634/20

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa Z. K.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń (...) Spółce Akcyjnej
w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 czerwca 2020 r., sygn. akt I AGa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 17 czerwca 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...), w sprawie powództwa Z. K. przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń (...) Spółce Akcyjnej w W. o zapłatę, zmienił na skutek apelacji powódki wyrok Sądu Okręgowego w G. z 21 marca 2019 r. w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 74 651,74 euro, w tym kwotę 68 710,89 euro z odsetkami w wysokości 5% rocznie

od 16 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 5 940,85 euro z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 22 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie i zastrzegł pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jego odpowiedzialności z tytułu należności głównej i odsetek łącznie do równowartości kwoty 100 000 USD według średniego kursu walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia zaspokojenia roszczenia, stosownie do tego zmienił orzeczenie o kosztach procesu w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, oddalił apelację w pozostałej części oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła pozwana, powołując się na naruszenie art. 65 § 1 i 2 K.c. w zw. z brzmieniem umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej spedytora z zw. z § 16 ust. 6 pkt 2 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej Operatora Transportowego, art. 65 § 1 k.c. w zw. z brzmieniem pisma pozwanego z 29 marca 2012 r., art. 827 § 1 i 2 w zw. z art. 805 w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z brzmieniem § 6 ust. 1 pkt 1 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej Operatora Transportowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie

służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Podawała, że Sąd Apelacyjny w sposób oczywisty naruszył reguły interpretacyjne i dokonał wybiórczej wykładni Ogólnych Warunków Ubezpieczenia oraz oświadczenia woli pozwanego. W ocenie skarżącej poprzez brak dokonania interpretacji zapisów umowy Sąd Apelacyjny naruszył w sposób rażący dyspozycję art. 65 § 1 i 2 k.c. Oczywiście jest bowiem, że przy dokonywaniu interpretacji umowy należy badać całą treść umowy, a nie, jak uczynił to Sąd Apelacyjny, badać zapisy jednego tylko postanowienia w oderwaniu od pozostałych zapisów Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej Operatora Transportowego, stanowiących integralną część umowy ubezpieczenia.

5. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywiście naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, niepubl.).

Skarżąca nie sprostowała powyższym wymaganiom.

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny wskazał, że skutki prawne w postaci rozpoczęcia na nowo biegu terminu przedawnienia roszczeń z tytułu umowy ubezpieczenia, o którym mowa w art. 819 § 4 zd. 2 k.c., rodzi oświadczenie ubezpieczyciela wydane w wyniku złożonego przez ubezpieczającego odwołania,

jeżeli umowa ubezpieczenia przewidywała procedurę odwoławczą od merytorycznej decyzji ubezpieczyciela oraz gdy oświadczenie to ma charakter ostateczny i definitywny. Analiza opracowanych przez pozwaną Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej Operatora Transportowego doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że ubezpieczający lub uprawniony z umowy ubezpieczenia mogą składać skargi i zażalenia m. in. w sprawie likwidacji szkody. Przyjął więc, że pozwana przewidywała rodzaj postępowania odwoławczego, z którego powódka skorzystała, składając pismo stanowiące odwołanie od decyzji pozwanej z 29 marca 2012 r. Odwołanie to zostało przez skarżącą merytorycznie rozpoznane decyzją z 12 lipca 2012 r. Sąd Apelacyjny uznał, że nie można zgodzić się z pozwaną, że w wypadku powódki już z chwilą doręczenia jej pierwszej decyzji odmownej z 29 marca 2012 r. rozpoczął się na nowo bieg terminu przedawnienia przedmiotowego roszczenia; uznał, że nastąpiło to dopiero z chwilą doręczenia powódce decyzji z 12 lipca 2012 r. podjętej po ponownym rozpatrzeniu jej zgłoszenia, albowiem dopiero druga z decyzji miała charakter ostateczny.

Skarżąca nie zgadza się z powyższą analizą i przedstawia własną ocenę rozstrzygnięcia, podając, że wykładnia postanowień Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej Operatora Transportowego prowadzi do wniosku, że pozwana nie przewidywała procedury odwoławczej w ramach własnej struktury organizacyjnej od merytorycznych decyzji. Rozumowanie przedstawione w skardze nie przekonuje jednak o tym, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia wskazanego w skardze art. 65 § 1 i 2 k.c., co powadziło do wydania nieprawidłowego orzeczenia. Skarżąca skupia się na przedstawianiu własnej interpretacji Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej Operatora Transportowego. Sama odmienna ocena zapisów umowy przez skarżącą nie świadczy jednak o tym, dokonując wykładni oświadczeń woli stron umowy, Sąd Apelacyjny naruszył w sposób oczywisty reguły określone w art. 65 § 1 i 2 k.c. Skarga kasacyjna nie dostarcza wystarczających argumentów umożliwiających taką ocenę i przez to nie można przyjąć, że skarżąca wykazała przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Na marginesie tylko można zauważyć, że przywoływany w skardze kasacyjnej zapis § 13 ust. 15 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Odpowiedzialności Cywilnej Operatora Transportowego nie zawiera zapisów odnoszących się do procedury odwoławczej od decyzji odmownej dla przyjęcia odpowiedzialności za szkodę. Regulacja ta normuje obowiązki pozwanej i określa, że obowiązana jest ona do pisemnego uzasadnienia ustaleń dotyczących przyznania odszkodowania lub jego odmowy, wskazania podstawy prawnej i obowiązku poinformowania ubezpieczonego o możliwości dochodzenia roszczenia w drodze sądowej. Nie sposób przyjąć, jak stara się wykazać skarżąca, że zapisy takie, odnoszące się do obowiązków pozwanej wobec osób ubezpieczonych, świadczą o tym, że włączyła ona procedury odwoławcze od własnych decyzji.

Dodatkowo we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na oczywiste naruszenie art. 827 § 1 i 2 w zw. z art. 805 w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z brzmieniem § 6 ust. 1 pkt 1 OWU, jednakże ograniczyła się do wskazania, że wykładnia zaprezentowana przez Sąd Apelacyjny nie przystaje do stanu faktycznego sprawy.

6. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ k.p.c. oraz w związku z § 2 ust. 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

ke